

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่ออธิบายความหมายต่อความพิการ และความต้องการบริการสุขภาพเพื่อนำไปสู่การพัฒนาการดูแลผู้พิการที่มีความละเอียดอ่อนเชิงเพศภาวะ โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบประสานความร่วมมือ ประกอบด้วย การวิจัย 3 ระยะ คือ ระยะวิเคราะห์สถานการณ์ ระยะดำเนินการ และระยะการประเมินผล ทั้ง 3 ระยะ ใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ ทำการศึกษา ทำการศึกษา ณ ศูนย์สุขภาพชุมชนของ โรงพยาบาลชุมชนแห่งหนึ่งในจังหวัดขอนแก่น ผู้ร่วมวิจัยประกอบด้วย ผู้ให้ข้อมูลหลักคือ พยาบาล 2 คน นักวิชาการสาธารณสุขจำนวน 1 คน และบุคคลอื่น ๆ ที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนา ได้แก่ บุคลากรสุขภาพ 36 คน ผู้พิการ ผู้ดูแล ผู้นำชุมชน รวม 185 คน

ระยะวิเคราะห์สถานการณ์ศึกษาพบว่า ผู้ให้บริการสุขภาพให้ความหมายต่อความพิการว่า “คนพิการคือ คนที่น่าสงสาร ช่วยตนเองไม่ได้ ต้องแนะนำให้ช่วยตนเองได้ และเป็นงานบุญ” ที่ตอกย้ำความสัมพันธ์เชิงอำนาจของผู้ให้บริการว่ามีมากกว่าผู้พิการ ในขณะที่ผู้พิการ ผู้ดูแลรับรู้ความพิการในระยะแรกก็คือ “คนป่วย อยากหาย” แต่เมื่อเวลาผ่านไปสามารถยอมรับความพิการสามารถก้าวข้ามการรับรู้ “ความไม่สมบูรณ์ การเป็นภาระ และรับกรรม” ที่สะท้อนการค้ำอำนาจและทำให้กลายเป็นคนชายขอบที่ขาดการพัฒนา ข้อค้นพบนี้จึงนำไปสู่การพัฒนาผู้ร่วมวิจัยให้มีมุมมองเพศภาวะสำหรับการจัดบริการสุขภาพด้วยการเสริมสร้างพลังอำนาจให้ผู้พิการ ผู้ดูแลให้มีความสามารถตามบทบาททางเพศที่สังคมกำหนดต่อหญิงชาย ด้วยวิธีการให้ความรู้ผ่านการสนทนาอย่างไม่เป็นทางการ การวิภาษวิธี และยกตัวอย่างบริการที่มีความละเอียดอ่อนเชิงเพศภาวะที่พบในแต่ละวันของการปฏิบัติงาน การสะท้อนคิด และสารคดีให้ดูจากกรณีศึกษาที่ดูร่วมกัน และการสร้างแผนการดูแล ผลของการพัฒนาพบว่าผู้ร่วมวิจัยเปลี่ยนสภาพความรู้ที่เชื่อมโยงแนวคิดเพศภาวะผสมผสานกับความรู้จากประสบการณ์มาใช้ในการปฏิบัติได้ ส่วนผู้พิการ และผู้ดูแลตื่นรู้ รับรู้คุณค่า และความสามารถตามบทบาทของตนเอง

The purpose of this study was to identify, describe and analysis the meaning of disabilities and health care needs in order to develop a programme of gender sensitive care for people with disabilities. The methodological approach to the research on which this thesis is based was that of Action Research, mutual collaborative approach. This consisted of situational analysis, implementation and evaluation. All phases used qualitative research. The situational context of the study was a primary care unit of the community hospital in Khon Kan Province. Key participants consisted of 2 nurses, 1 health worker, 36 minor participants (health care providers) and 185 people with disabilities, caregiver, and village leaders.

The situational analysis phase of the study found that health care providers understanding towards the disabled to be problematic as indicated by the following quotation: “...*people with disabilities are pitiful. They cannot help themselves; they need to be reminded to improve their abilities by themselves, and find suitable employment...*” In contrast, people with disabilities defined their disabilities as “*they are sick and need to be well again*” in the early stage of disability. Later on with the acceptance of their disability they perceived as “*I am a person with and incomplete body, I am a burden, and this is my karma but I can perform gender role*” This finding indicated that perceptions towards the disabled in their care was not constructive, and such inappropriately expressed feeling place those with a disability, less equal position in the community; reinforced by the very people whom held the balance of power and the duty of care. Consequences of these problematic perceptions lead to the oppression and marginalized of the disabled. These findings let to the establishment of gender awareness programme for the empowerment of the disabled and the changing of attitudes. This was achieved collectively by means of instruction, informal conversation, combined with demonstrations of examples of gender sensitive services in everyday life. Through this co-operative dialogue and informed praxis the inappropriateness of such perceptions towards the disabled were indentified, addressed and modified. At the evaluation stage, the result of this development showed that the participants can change their practice by transform knowledge and can integrated their experiential knowledge in to their practice. People with disabilities and their caregivers can perceive a consciousness, self-esteem, and ability to practice their gender role.